

ሁለቱም ኤችአይቪ እና ከፍተኛ የደም ግፊት ያለባቸው ኡጋንዳዊያን የሚገባውን እንክብካቤ እያገኙ አይደለም።

ST Communications

በኡጋንዳ የኤችአይቪ ክሊኒኮች የተቀናጀ ከፍተኛ የደም ግፊትን እና-ኤችአይቪን ለማስተዳደር ያሉ እንቅፋቶች እና ደጋፊ ምክንያቶችን የተጠናከረ የትግበራ ምርመራ ማለቀፍን (ተ.ት.ም.ማ) በመጠቀም መዳሰስ

የጀርባ ታሪክ፦

ጸረ-ኤችአይቪ ህክምና እያገኙ ያሉ እና ከኤችአይቪ ጋር የሚኖሩ ሰዎች (ኤ.ጋ.ዩ.ሰ) ስርአተ ልብ ወጧን ባላቸው በሽታን (ስ.ል.ወ.ባ) የማዳበር ከፍተኛ እድል አላቸው።

በኡጋንዳ ለ ስ.ል.ወ.ባ አደጋ ዋነኛ ምክንያት ለሆነው ለከፍተኛ የደም ግፊት (ከ.ደ.ግ) የሚሰጡ አገልግሎቶችን ከኤችአይቪ ክሊኒኮች ጋር ማቀናጀት ይመከራል።

ከዚህ በፊት የሰራተኛው ስራዎች ከኤችአይቪ ህክምና ስኬቶች ጋር የ ከ.ደ.ግ እንክብካቤን የማቀናጀት ተግባር ላይ ብዙ ክፍተቶች እንዳሉ ያሳያሉ።

በዚህ ጥናት በምስራቅ ኡጋንዳ የከ.ደ.ግ ማጣራት እና ህክምናን ከኤችአይቪ ክሊኒኮች ጋር ለማቀናጀት ያሉትን እንቅፋቶች እና ደጋፊ ምክንያቶችን ለመዳሰስ ፈልገን ነበር።

ዘዴዎች፦

በፊት በሰራተኛው ስራዎች ላይ ተመስርተው በተመደቡ በሶስት ዝቅተኛ፣ መካከለኛ እና ከፍተኛ የ ከ.ደ.ግ እንክብካቤ ስኬት ክንዋኔ ባለባቸው የኤችአይቪ ክሊኒኮች፣ ኳሊቴቲቭ ጥናቶችን አካሂዷል።

በተጠናከረ የትግበራ ምርመራ ማለቀፍ (ተ.ት.ም.ማ) በመመራት፣ በከፊል-የተዋቀሩ ቃለመጠይቆችን እና የትኩረት ቡድን ውይይቶችን ከጤና አገልግሎት አስተዳዳሪዎች ፣ ከጤና አገልግሎት አቅራቢዎች እና ከፍተኛ የደም ግፊት ካላቸው ከኤ.ጋ.ዩ.ሰ ጋር አድርገናል።

ቃለመጠይቆቹ ቃል በቃል ተገልጠዋል።

ሶስት ኳሊቴቲቭ ተመራማሪዎች ጠቃሚ ኮዶችን እና ጭብጦችን ለማመንጨት መንገዳዊ (ተ.ት.ም.ማ-መር) ዘዴን ተጠቅመዋል።

እያንዳንዱ የ ተ.ት.ም.ማ ውቅር በ ከ.ደ.ግ/ኤችአይቪ ቅንጅት ላይ ያለውን ተጽእኖ ለይቶ ለማወቅ የቫለንስ እና የጥንካሬ ደረጃዎች ተከናውነው ነበር።

ውጤቶች፦

ከ ስድስት የ ተ.ት.ም.ማ ውቅሮች ለ ከ.ደ.ግ/ኤችአይቪ ቅንጅት እንቅፋት የሆኑ ነገሮች ተነስተው ነበር።

ድርጅታዊ ማበረታቻዎች እና ሽልማቶች፣ ያሉ ግብአቶች፣ የመረጃ እና የእውቀት ተደራሽነት፣ ጣልቃ ገብነቱን አስመልክቶ ያለው ግንዛቤ እና አስተሳሰብ፣ ራስን የመቻል ብቃት እና እቅዶችን ማውጣት።

እንቅፋቶቹ ደግሞ የሚከተሉትን ያካትታሉ፤ የሚሰሩ የደም ግፊት መለኪያ ማሽኖች አለመኖር፣ በቂ ያልሆነ የጸረ-ከፍተኛ የደም ብዛት መድሃኒቶች እቅርቦት፣ ኤ.ጋ.ዩ.ሰ ስለ ኪ.ዲ.ግ እንክብካቤ ያላቸው አነስተኛ ግንዛቤ፣ የጤና አገልግሎት እቅራቢዎች ኪ.ዲ.ግን አጣርቶ ለማወቅ እና ለመመርመር ያላቸው አነስተኛ ግንዛቤ፣ ክህሎት እና በአራስ የመስራት ችሎታ ማነስ እና የተቀናጁ የ ኪ.ዲ.ግ/ኤችአይቪ አገልግሎቶችን ለመስጠት ያለው አመርቂ ያልሆነ የእቅድ አወጣጥ ናቸው።

የ ኪ.ዲ.ግ እና የኤችአይቪ አገልግሎቶችን በአንድ ቦታ በሚገኝ ማእከል ላይ የመስጠት አንጻራዊ ጥቅም ፣ የተቀናጀ የ ኪ.ዲ.ግ/ኤችአይቪ እንክብካቤ ቀላልነት (ያልተወሰነ ለሰራተኛ) ፣ መላመድ እና አሁን ላይ እየተሰጡ ካሉ የኤችአይቪ አገልግሎቶች ጋር የኪ.ዲ.ግ እንክብካቤ ተደጋጋሚነት ለ ኪ.ዲ.ግ/ኤችአይቪ ቅንጅት ደጋፊ ምክንያቶች ናቸው።

የቀሩት የ ተ.ት.ም.ማ ውቅሮች የ ኪ.ዲ.ግ/ኤችአይቪ ቅንጅት ላይ ተጽእኖ ከማሳደር ረገድ ምንም አይነት አስተዋጽኦ አልነበራቸውም።

ማጠቃለያ

ተ.ት.ም.ማን በመጠቀም ኪ.ዲ.ግ/ኤችአይቪ ቅንጅት ላይ ያሉ እንቅፋቶች ሊቃኑ የሚችሉ መሆናቸውን ያሳያን ሲሆን፣ የ ኪ.ዲ.ግ/ኤችአይቪ ቅንጅት ለህም መተኞች፣ ለጤና አገልግሎት እቅራቢዎች እና ለአስተዳዳሪዎች ጠቃሚ ነው።

ከ ኤ.ጋ.ዩ.ሰን የ ኪ.ዲ.ግ እንክብካቤ አገልግሎቶች የማግኘት እድልን ለማሻሻል፣ የጤና ሲስተም ማጠናከሪያ ዘዴን በመጠቀም እንቅፋቶችን መወጣት እና ደጋፊ ምክንያቶች ላይ ደግሞ ጠንክሮ መስራትን ያስፈልጋል።

እነዚህ ግኝቶች አነስተኛ እና መካከለኛ ገቢ ካላቸው ሃገራት አውዶች ጋር ተስማሚ የሆኑ የኪ.ዲ.ግ/ኤችአይቪ ቅንጅት ጣልቃ ገብነቶችን ለመቅረጽ ጥሩ መረማመጃ ድልድዮች ናቸው።

ሁለቱም ኤችአይቪ እና ከፍተኛ የደም ግፊት ያለባቸው ኡጋንዳዊያን የሚገባውን እንክብካቤ እያገኙ አይደለም።

ምርምሮች እንደሚያሳዩት፣ የኤችአይቪ ክሊኒኮች በከፍተኛ የደም ግፊት የሚሰቃዩ ታማሚዎችን ለመንከባከብ በቂ ግብአቶች እና ባለሞያዎች የሏቸውም።

በኡጋንዳ ከኤችአይቪ ጋር የሚኖሩ ሰዎችን፣ ከፍተኛ የደም ግፊት ወይም ደም ብዛት ከ3 አዋቂዎች 1ሰውን ያጠቃል።

በእነዚህ ሁለት የጤና ሁኔታዎች በአንድላይ የሚሰቃዩ ሰዎች ወደ ሆስፒታል መደበኛ ጉብኝት ማድረግ ስላለባቸው፣ ተመራማሪዎች አሁን ላይ ያሉ የኤችአይቪ ክሊኒኮች ከፍተኛ የደም ግፊት ያለባቸውን ታማሚዎች ወደሌላ ቦታ ከሚልኩ ይልቅ ከፍተኛ የደም ግፊትንም ቢመረምሩ እና ቢያከሙ ትርጉም ይሰጣል ይላሉ።

በሚያሳዝን ሁኔታ፣ ብዙ የኤችአይቪ ክሊኒኮች አሁንም ከፍተኛ የደም ግፊት እንክብካቤን እየሰጡ ካሉት የኤችአይቪ አገልግሎቶች ጋር አልተቀናጁም።

ተመራማሪዎች በምስራቅ ኡጋንዳ የተቀናጀ እንክብካቤ ለምን እንደሚሰራ ወይም እንደማይሰራ መርምረዋል።

ተግዳሮቶቹን በሚገባ መረዳት ከፍተኛ የደም ግፊት እና የኤችአይቪ እንክብካቤን በተሻለ መልኩ ለማቀናጀት የሚረዱ መንገዶችን ለመቅረጽ ያግዛል።

በኤችአይቪ ክልኒኮች ለጤና አገልግሎት ባለሞያዎች እና ከሁለቱም ከኤችአይቪ እና ከከፍተኛ የደም ግፊት ጋር ለሚኖሩ ታማሚዎች ቃለመጠይቅ አድርገዋል።

የጤና አገልግሎት ጣልቃ ገብነቶችን ለማሻሻል ምላሾቻቸውን የተለመዱ ሳይንሳዊ ዘዴዎችን በመጠቀም ገምግመዋል።

የኤችአይቪ ክልኒኮች የተካሄደው ሃይል እና እንደ የደም ግፊት መለኪያ ማሻሻያ እና መድኃኒቶች ያሉ ግብአቶች እንደሌሊቸው አግኝተዋል።

ታማሚዎች ደግሞ በኤችአይቪ ክልኒኮች ውስጥ ለሁለቱም በሽታዎች የጤና አገልግሎት ማግኘት እንደሚቻል አያውቁም ነበር።

ሌሎች ተመራማሪዎች አፍሪካ እንዴት ከፍተኛ የደም ግፊትን እና የኤችአይቪ እንክብካቤን ማቀናጀት እንደምትችል አጥንተዋል።

ነገር ግን ከላይ የተጠቀሰው የተጠናከረ የትግበራ ምርመራ ማእቀፍ (ተ.ት.ም.ማ) የተባለው መደበኛ ሳይንሳዊ ዘዴ በተለይ ችግሩ ላይ ያተኮሩ መፍትሄዎችን ለማምጣት ጥቅም ላይ ሲውል የመጀመሪያው ነው።

ነገር ግን ተመራማሪዎቹ በጥናታቸው፣ ብዙ ታማሚዎች ከዛሬ በፊት ማንም ስላላስተዋወቃቸው ስለ ኤችአይቪ-ከፍተኛ የደም ግፊት የተቀናጀ እንክብካቤ ምንም ግንዛቤ እንዳልነበራቸው አሳስበዋል።

ይህ ማለት ደግሞ አብዛኛዎቹ ሰዎች ላቃለመጠይቅ ጥያቄዎች ተገቢ መልስ መስጠት አልቻሉም ነበር ማለት ነው።

ስለዚህ ወደፊት የሚደረጉ ምርመሮች የታማሚዎች አመለካከቶች ላይ ማተኮር እንዳለባቸው ይመክራሉ።

በተጨማሪም የተቀናጀ የከፍተኛ የደም ግፊት እና የኤችአይቪ እንክብካቤን ጥቅሞች እና ገዳዮች ለማነጻጸር ተጨማሪ ጥናቶች ያስፈልጋሉ ብለዋል።

የኡጋንዳ እና ሌሎች የአፍሪካ የጤና ባለስልጣናት ከዚህ ምርመራ የተገኙትን ግንዛቤዎች የተቀናጀ የከፍተኛ የደም ግፊት እና የኤችአይቪ እንክብካቤን ለመቅረጽ ሊጠቀሙባቸው ይችላሉ።

በእንዲህ መሰል ጣልቃ ገብነቶች በከፍተኛ የደም ግፊት ምክንያት የሚከሰቱ እና ልናስቀሩቸው የምንችላቸውን ሞቶች ማጥፋት ይችላል፤ ይህም የሚሆነው ታማሚዎች ለኤችአይቪ አገልግሎት ለማግኘት በሚሄዱበት ጊዜ በቶሎ በሽታ ውመኖሩ ስለሚታወቅ እና መታከም ስለሚችል ነው።